

EBH/131/2014

Év

2014

Védett tulajdonság:

Fogyatékoság

Diszkrimináció területe

Oktatás, nevelés

Diszkrimináció típusa

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Befejezőmód

Jogsértést megállapító döntés

Kérelmező eredetileg a gyermeke óvodája ellen élt panasszal, mert a sajátos nevelési igényű gyermek nem kapta meg a szakértői véleményben számára előírt heti három óra gyógypedagógus (logopédiai szak) által végzett fejlesztést. Mivel kiderült, hogy a bepanaszolt óvodának a sajátos nevelési igényű gyermekek vonatkozásában nincs ellátási kötelezettsége a hatóság az eljárást – kérelmező módosított kérelmére - a települési önkormányzattal szemben indította meg.

Az önkormányzat alapvetően arra hivatkozott, hogy a településen csak ezt az egy óvodát tartja fenn, ami nem rendelkezik az sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásához szükséges feltételekkel, így a településen nem tudja biztosítani kérelmező sajátos nevelési igényű gyermekének óvodai ellátását. Hivatkozott arra is, hogy kérelmező gyermeke vonatkozásában nem is volt ellátási kötelezettsége, hiszen a települési óvodát a szakértő nem jelölte ki.

Az eljárás során felvetődött az egyezségkötés lehetősége is, mivel az önkormányzat az eljárás időtartama alatt együttműködési megállapodást kötött egy környékbeli település önkormányzatával, miszerint ez a másik önkormányzat átvállalja az eljárás alá vont önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátására vonatkozó feladatokat, és az önkormányzat nyitottnak mutatkozott arra is, hogy részt vállaljon a másik településen lévő intézménybe járás költségeiből. Kérelmező azonban úgy nyilatkozott, hogy nem tudja megoldani, hogy gyermekét az adott másik településre járassa óvodába.

Az eljárás az ügyfelek közös kérelmére – annak reményében, hogy a felek mindkettőjük számára elfogadható megoldást találnak – egy ízben felfüggesztésre került, utóbb azonban kérelmező kérelmére tovább folytatódott.

Tekintettel arra, hogy az eljárás során felvetődött annak valószínűsége, hogy az ügyben a tankerület, és a pedagógiai szakszolgálat (mint a szakértői bizottságot működtető intézmény) sem tette meg a jogszabályban előírt intézkedéseket annak érdekében, hogy a gyermek mielőbb megkapja a számára megfelelő ellátást – akadályozva ezzel a gyermek esélyegyenlőséghez való jogának érvényesülését – a hatóság hivatalból megindította az eljárást a tankerület és a pedagógiai szakszolgálat ellen is.

A hatóság eljárásában mindhárom eljárás alá vont szerv vonatkozásában azt vizsgálta, hogy – intézkedéseikkel, illetve a szükséges intézkedések elmulasztásával – megsértették-e kérelmező gyermekével szemben, fogyatékoságával összefüggésben az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság az eljárásban alapvetően a következő jogszabályok alapján hozta meg döntését: Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.), A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.), A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nktv.), Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi

CLXXXIX törvény (Ötv.) és A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet (EMMI rendelet).

A hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont szervek mindegyike megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A becsatolt szakértői vélemények alapján megállapítható volt, hogy kérelmező gyermeke beszéd fogyatékoságára tekintettel rendelkezett az Ebktv. 8. § g) pontja szerinti védett tulajdonsággal (fogyatékoság).

Megállapítható volt, hogy a gyermek – annak ellenére, hogy fogyatékoságát megállapították – nem részesült a szakértő által előírt fejlesztésben.

A fogyatékos személyek esélyegyenlőségét biztosító rendelkezések megsértése az egyenlő bánásmód megsértését eredményezi. Az Ebktv-t a Fot.-tal, az Nktv-vel, és az EMMI rendelettel, mint ágazati jogszabályokkal összhangban alkalmazva kimondható, hogy amennyiben az arra kötelezettek nem teszik meg a kiskorú fogyatékos személy fejlesztéshez való jogának érvényesülését biztosító intézkedéseket, megsértik az egyenlő bánásmód követelményét.

Az önkormányzat megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, illetve a gyermeknek azt a jogát, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön azzal, hogy nem biztosította a gyermek számára a beszéd fogyatékosága miatt sajátos nevelési igényének megfelelő óvodai ellátást, annak ellenére, hogy az Nktv. 74. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzatok kötelesek megszervezni a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

A hatóság kimentésképpen nem tudta elfogadni azt, hogy nem rendelkezik a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásához szükséges feltételekkel, hiszen azokat éppen ő maga lett volna köteles megteremteni.

Ugyancsak nem fogadható el az önkormányzat részéről az a védekezés, hogy nem állt fenn ellátási kötelezettsége, mivel a szakértői bizottság nem jelölte ki a települési óvodát, hiszen az adott intézmény éppen azért nem volt kijelölhető, mert az önkormányzat nem teremtette meg az ellátás feltételeit.

Az önkormányzat a hatósági eljárás időtartama alatt – azzal, hogy megállapodást kötött a másik önkormányzattal - ugyan megkísérelt megoldást találni ellátási kötelezettsége megoldására, a hatóság álláspontja szerint azonban ez a megoldás – annak ellenére, hogy az Ötv. megengedi a jelzett feladat- és hatáskör átvállalását – nem volt megfelelő, mivel az a gyermekekre, szülőre aránytalan terhet rótt volna, ami sérti a gyermek esélyegyenlőséghez való jogát. (Az aránytalan terhelés megállapításakor a hatóság elsősorban azt vette figyelembe, hogy tömegközlekedéssel gyakorlatilag nem lett volna megoldható a gyermeknek az adott másik településen lévő óvodába járása.)

A hatóság álláspontja szerint az adott esetben olyan megoldás biztosíthatja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, amely szerint a gyermek

- vagy a lakóhelye szerinti településen lévő óvodában
- vagy olyan másik településen lévő óvodában, amelynek megközelítése nem jelent aránytalan terhet a gyermekekre, szülőre nézve
- vagy a szülő által elfogadott óvodában

részesül a szakértő által előírt ellátásban.

Az előírt ellátás biztosítható - az Nktv. 47. § (4) bekezdésének b) pontja szerinti - szakirányú végzettségű gyógypedagógusnak az adott intézmény (óvoda) által történő alkalmazásával, vagy ugyanezen § (10) bekezdése szerint utazó gyógypedagógusi hálózat útján is.

A pedagógiai szakszolgálat (mint a szakértői bizottságot működtető intézmény) és a tankerület azzal, hogy nem tették meg a jogszabályban előírt intézkedéseket annak érdekében, hogy a gyermek fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön ugyancsak megsértették az egyenlő bánásmód követelményét.

A szakértői bizottság szakértői véleményében az EMMI rendelet 17. § és 18. §-aiban foglalt kötelezettsége ellenére egyáltalán nem tett javaslatot a gyermek ellátásának helyére, szakértői véleménye nem tartalmazta a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő óvodára vonatkozó javaslatot és a kijelölt nevelési-oktatási intézmény megjelölését - elsősorban azért mert annak ellenére, hogy a települési óvoda nem fogadhatott SNI-s gyerekeket, a szülő ragaszkodott a települési óvodához. A hatóság álláspontja szerint amennyiben a szülő nem ért egyet a szakértői véleményben foglalt intézménykijelöléssel, megfelelő jogorvoslat áll rendelkezésére, a szülő egyet nem értése azonban nem lehet akadálya az intézménykijelölésnek, és önmagában nem mentesíti a szakszolgálatot javaslattételi és intézménykijelölési kötelezettsége alól. A szakértő az ügyet a tankerülethez továbbította. A szakértői bizottságnak a szakértői véleményét az EMMI rendelet 20. §-a szerint akkor kell intézkedés végett az illetékes tankerületi igazgatónak megküldenie, ha az óvodai nevelés azért nem szervezhető meg, mert az intézményi jegyzékben nincsen megfelelő óvoda. A szakszolgálat az adott esetben úgy továbbította az ügyet a tankerülethez, hogy annak jogszabályi feltételei nem álltak fenn, hiszen az intézményjegyzékben - a szakszolgálat saját elmondása szerint is - szerepeltek megfelelő óvodák, és maga nem győződött meg arról, hogy a megfelelő intézmény kijelölésének akadálya lenne, ebben a kérdésben csupán a szülő elmondására hagyatkozott. Az, hogy a szakértői bizottság a szülő egyetértésével, a szülő kívánsága szerint járt el - fakadhat empátiából, a szülővel való egyetértésből, segítőkészségből - ettől függetlenül az mindenképpen megállapítható volt, hogy a szakértői bizottság a jogszabályban előírt intézkedések elmulasztásával maga is hozzájárult ahhoz, hogy a gyermek nem részesülhetett a sajátos nevelési igényének megfelelő, éppen általa szükségesnek ítélt ellátásban.

Megállapítható volt, hogy a tankerület is elmulasztotta, illetve késedelmesen teljesítette a jogszabályban előírt intézkedési kötelezettségét. Az EMMI rendelet imént már hivatkozott 20. §-a szerint ugyanis, ha a szakértői bizottság azzal keresi meg a tankerületet, hogy nem oldható meg az óvodai nevelés, mert az intézményjegyzékben nincs megfelelő óvoda, a tankerületi igazgatónak kell intézkedni arról, hogy a gyermek kötelező felvételét ellátó óvoda kijelölésre kerüljön, és intézkedéséről harminc napon belül tájékoztatnia kell a szakértői bizottságot. Az adott esetben a tankerület a szakértői bizottság megkeresését követő mintegy fél éven keresztül semmiféle konkrét intézkedést nem tett az ügyben.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság mindhárom eljárás alá vont szerv vonatkozásában elrendelte a jogsértő állapot megszüntetését, és megtiltotta az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző magatartás jövőbeni tanúsítását, és egyben elrendelte a jogsértést megállapító jogerős és végrehajtható határozatának 30 napra történő nyilvános közzétételét

A hatóság továbbá kötelezte az önkormányzatot, hogy 2014. szeptember 1. napjától biztosítsa kérelmező gyermeke számára a szakértői véleményben foglaltak szerinti óvodai ellátást.

Az önkormányzat a hatóság határozatának bírósági felülvizsgálatát kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól, a bíróság azonban 20. K.32.454/2014. számú ítéletével a keresetet elutasította és a határozatot hatályában fenntartotta. A pedagógiai szakszolgálat és a tankerület nem kértek bírósági felülvizsgálatot.